

Heeft Socrates betekenis voor ons?

■ In de Grote Kerk bogen aanwezig zich over de betekenis van de Griekse filosoof

HANS VAN VELZEN

STEENWIJK In een vergaderruimte van De Grote Kerk bogen donderdagavond de 15 aanwezigen zich over de betekenis van Socrates, de beroemde Griekse filosoof die 2600 jaar geleden leefde. Velen van ons kennen hem van de gifbeker die hij moest leegdrinken na zijn veroordeling voor zijn vermeende ongelof en 'het bederf van de jeugd'. Maar wat hij toen te vertellen had, en tot op de dag van vandaag van belang is, weten maar weinigen.

Karel van Haften wil daarin verandering brengen. Op uitnodiging van het Filosofisch Café kwam hij naar Steenwijk om te praten over het leven van Socrates en de methode van het voeren van socratische gesprekken. Al sinds 2008 is hij de bevoegde inspirator en gespreksleider van 'socratische gesprekken' in Zwolle.

Bizar is dat van een van de grootste filosofen uit de Griekse Oudheid geen enkel geschrift bewaard is gebleven. De eenvoudige reden: hij heeft zijn ideeën nooit op schrift gesteld. Hij was dé man van het gesproken woord, van de dialoog. Als geen ander verstond hij de kunst vragen te stellen, door te vragen, te luisteren en zijn eigen oordeel uit te stellen. Daardoor hielp hij de ander zichzelf beter te leren kennen. En dat vond Socrates van enorm belang, want zonder zelfkennis komt men niet tot het goede leven. Hij zou zelfs hebben gezegd dat 'het niet onderzochte leven, niet waard is te worden geleefd'.

Ook beseftte hij als geen ander dat het misgaat als je denkt meer te weten dan dat je weet. In zijn verdediging voor de rechters die hem uiteindelijk ter dood veroordeelden, zei hij: „Ik denk tenminste niet dat ik het wel weet, als ik het niet weet.”

Ook in de korte pauze wordt druk gepraat over het socratisch gesprek. Rechts op de foto gespreksleider Karel van Haften. FOTO HANS VAN VELZEN

Wat een wijze les. Ook, of liever gezegd juist, in onze tijd. Hoe wij weten dat dit zijn woorden zijn? Dat danken we aan een andere Griekse filosoof, Plato. Die schreef namelijk de gesprekken wel op van en met Socrates.

Van Haften vraagt de aanwezigen op te schrijven wat zij vinden dat het begin van de bijeenkomst was. Op het eerste gezicht een eenvoudige vraag, maar de antwoorden van de aanwezigen liepen fors uit-

Socrates heeft zijn ideeën nooit op schrift gesteld

een. Dat is vreemd, zoveel verschillende antwoorden op een simpele vraag. Dat leidt ertoe dat de gespreksleider doorvraagt naar het waarom en de betekenis van al die

antwoorden. Kortom, er wordt van elkaar geleerd en dat vormt dan ook de basis van elk socratisch gesprek.

„Intelligentie is daar waar mensen met elkaar in gesprek zijn.”

Deze manier van (zelf)onderzoek is de laatste jaren sterk in de aandacht gekomen. Van Haften geeft een voorbeeld van de aanpak in een managementteam, waardoor een ongekende hoeveelheid relevante kennis in korte tijd boven tafel kwam.

Dankzij de praktische lessen van een filosoof uit de Griekse Oudheid.

Op 24 oktober volgt het eerste socratisch gesprek en daarna op 11 november een tweede. Het Filosofisch Café kijkt daarna of er vaker gesprekken komen in Steenwijk of elders. Nadere informatie staat op de site van het café.

Per gesprek kunnen maximaal 10 mensen deelnemen. Voorzitter Wilma van der Linden: „Wees er dus snel bij.”